EUROPADOMSTOLENS DOMAR

Maj–juli 2025*

Anna Rogalska Hedlund**

Första halvåret 2025 avslutades med en rad juridiskt och politiskt intressanta avgöranden. Framförallt förtjänar avgörandet från stora kammaren i det mellanstatliga målet mot Ryssland (Ukraina och Nederländerna mot Ryssland) att lyftas fram. Europadomstolen konstaterade flagranta överträdelser av flera rättigheter i konventionen som på ett sätt som saknar historisk motsvarighet nonchalerar grunderna för den rättsordning som etablerades efter andra världskriget.

Några andra avgöranden rör rätten till fria val, ett ämne som under lång tid inte föranledde särskilt många klagomål till Europadomstolen men som på senare tid har lett till flera intressanta avgöranden. Ett av fallen rörde den franska partiledaren och presidentkandidaten Marine Le Pen, som misslyckades med att få Europadomstolen att genom ett interimistiskt beslut upphäva förbudet mot henne att kandidera till presidentposten. Förbudet påfördes när hon fälldes i första instans för missbruk av offentliga medel och trots att domen överklagades gäller förbudet omedelbart. Europadomstolen menade att det inte var visat att det förelåg en omedelbar risk för en irreparabel överträdelse av en konventionsrättighet. Nästa franska presidentval förväntas hållas i april 2027.

I Bradshaw m.fl. mot Förenade kungariket fann Europadomstolen att staten förvisso hade en positiv förpliktelse att utreda anklagelser om ryska påverkanskampanjer på brittiska val men att staten hade en stor frihet hur sådana hot skulle

* Utgiven med bidrag från Institutet för Rättsvetenskaplig Forskning.

Översikten omfattar perioden maj till juli 2025. Närmast föregående översikt var införd i ERT 2025 s. 307 ff. De fullständiga texterna till de domar som kort refereras kan sökas på Europadomstolens hemsida http://hudoc.echr.coe.int. En dom från en kammare vinner laga kraft enligt artikel 44.2 i konventionen, dvs. om parterna förklarar att målet inte kommer hänskjutas till stora kammaren, om hänskjutande inte begärs inom tre månader, eller när panelen avslagit begäran om hänskjutande. Ett beslut om avvisning av ett mål eller en dom från en kommitté kan inte hänskjutas till stora kammaren. Följande förkortade benämningar används i rättsfallsöversikten: Konventionen = Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Europadomstolen = Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

** Anna Rogalska Hedlund är jur. kand. och specialiserad på fri- och rättighetsjuridik.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

hanteras. De utredningar som gjordes hade inte haft så allvarliga brister att rätten till fria val hade undergrävts.

Ett annat fall, Kovacevic mot Bosnien och Hercegovina, rörde det bosniska valsystemet. I ett tidigare kammaravgörande hade Europadomstolen funnit att det bosniska valsystemet, som innehåller kvoter för vissa etniska folkgrupper till presidentämbetet och ena kammaren, inte var förenligt med konventionen. Stora kammaren har, efter intervention från flera länder, nu kommit till en diametralt motsatt slutsats och anser att klaganden inte hade talerätt. Avgörandet utlöste ett personangrepp på en av domarna, som Europadomstolen fördömde i ett särskilt pressmeddelande. Själva skälen till stora kammarens vändning kommer, med hänvisning till att de är så komplexa, att meddelas av domstolen vid ett senare tillfälle – något som jag inte kan minnas att jag stött på tidigare.

Även i storkammaravgörandet Semenya mot Schweiz, som rörde om man kunde godkänna en kvinnlig elitatlets naturliga testosteronvärden, frångick stora kammaren radikalt kammarens bedömning och bedömde att Schweiz inte hade jurisdiktion över klagandens rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen). Domstolen fann dock att det förelåg en kränkning av rätten till en rättvis rättegång (artikel 6 i konventionen).

1. JEWISH COMMUNITY OF THESSALONIKI MOT GREKLAND (DOM 06.05.2025)

Fråga om skydd för egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) – frångående av egendom som förvärvades före andra världskriget

Judiska församlingen i Thessaloniki hade 1934 köpt en fastighet av en italiensk jude. När Italien invaderade Grekland 1940 beslutade den grekiska regeringen att all egendom som ägdes av italienare skulle tas i beslag såsom fiendens egendom. I enlighet med det efterföljande fredsavtalet tillsattes särskilda kommissionärer för att reglera ägandeförhållandena. Den judiska församlingen hade utövat full äganderätt över egendomen under hela perioden men två kommissionärer hade utsetts för den aktuella egendomen och på 50- och 60-talen reglerade församlingen vissa resterande äganderättsfrågor slutligt med den italienska judens arvingar. På 70-talet började den grekiska staten göra anspråk på egendomen. Frågan om äganderätten prövades i domstol i början på 80-talet. Processen fortsatte under flera decennier med olika avgöranden till församlingens fördel. 2016 kom dock en appellationsdomstol till motsatt slutsats som sedan slutligt fastställdes av landets kassationsdomstol 2019.

Europadomstolen noterade att kassationsdomstolens resonemang var motsägelsefullt. Kassationsdomstolen slog fast att församlingen hade förvärvat den aktuella fastigheten 1934, men grundade sitt beslut om att staten hade bättre

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

rätt till egendomen på lagstiftning som gällde fastigheter som hade tillhört en italiensk medborgare 1947, så kallad fiendens egendom. Kassationsdomstolen förklarade inte denna motstridighet och Europadomstolen fann att så uppenbart motstridiga slutsatser inte kan betraktas som lagliga i den mening som avses i artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen. Europadomstolen konstaterade också att församlingen inte kunde ha förutsett att lagstiftningen om fiendens egendom var tillämplig på den aktuella fastigheten. Det förelåg därför en kränkning av församlingens rätt till skydd för egendom enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen.

Se även *K.V. Mediterranean Tours Limited mot Turkiet* (dom 10.06.2025) där Europadomstolen ifrågasatte effektiviteten och oberoendet hos den fastighetskommission som ska reglera grekcyprioters anspråk på egendom på norra Cypern.

2. PAIC OCH WERNERSSON MOT SVERIGE (BESLUT 20.05.2025)

Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och uttömmande av inhemska rättsmedel (artikel 35 i konventionen) – krav på inhemsk skadeståndsprocess trots risk för preskription

Klagandena var två män som på 80-talet hade gett spermaprov i samband med utredningar av svårigheter att få barn. Deras sperma användes kort därefter, utan deras samtycke, till att befrukta ägg. Genom efterforskningar och DNA-analyser kunde det 2022 och 2023 fastslås att klagandena var de biologiska fäderna till två barn som blev till genom denna befruktning, men det saknades ordentlig dokumentation kring vad som skett. Ytterligare utredningar konstaterade att flera liknande fall existerade och att det förelåg generella brister kring dokumentation och hantering av spermaprov inom det dåvarande landstinget. Eftersom händelserna låg mer än tio år tillbaka i tiden borde målen normalt sett vara preskriberade. Klagandena vände sig därför till Europadomstolen för upprättelse.

Europadomstolen bedömde dock att även om den generella preskriptionsfristen var tio år så har Högsta domstolen öppnat för en mer flexibel och konventionskonform tolkning av preskriptionsreglerna. Möjligheten att begära skadestånd hos allmän domstol var därför inte ett uppenbart meningslöst rättsmedel och klaganden borde ha uttömt det innan de vände sig till Europadomstolen. Målet avvisades därför eftersom inhemska rättsmedel inte hade uttömts.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

3. RUSS MOT TYSKLAND (DOM 20.05.2025)

Fråga om rätt att inte straffas utan lag (artikel 7 i konventionen) och mötes- och föreningsfrihet (artikel 11 i konventionen) – saknades motivering till varför hemmagjort plastvisir hotade allmänna ordningen

Klaganden hade deltagit i en antikapitalistisk demonstration beklädd med ett hemmagjort plastvisir bestående av en bit plast och ett snöre. Han fälldes till en ringa bot för brott mot tysk lagstiftning som förbjöd så kallade skyddande vapen.

Europadomstolen bedömde att en plastvisir förvisso kunde betraktas som ett skyddande vapen enligt den inhemska lagstiftningen och att boten därför hade stöd i inhemsk lag. Det förelåg därför ingen kränkning av rätten att inte straffas utan lag enligt artikel 7 i konventionen. Däremot saknades en förklaring till på vilket sätt klagandens plastvisir hade utgjort ett hot mot allmän säkerhet på ett sätt som kunde motivera straffrättsliga åtgärder mot klaganden. Det förelåg därför en kränkning av mötes- och föreningsfriheten enligt artikel 11 i konventionen.

Se även *Kári Orrason m.fl. mot Island* (dom 27.05.2025) där det inte utgjorde en kränkning av mötes- och föreningsfriheten att demonstranter hade straffats för att ha stannat kvar i justitiedepartementets lobby i samband med en demonstration, trots polisens order att lämna.

4. KLANKAN MOT DANMARK (DOM 27.05.2025)

Fråga om rätt till liv (artikel 2 i konventionen) – våldsam intagen utsatt för farlig position

Klaganden hade dött i hjärtattack efter att han hållits fast i en position med låsta ben och ansiktet nedåt. Europadomstolen bedömde att staten hade brustit i sin positiva förpliktelse att ge fängelsepersonalen adekvata instruktioner och utbildning i hur positionen kunde användas på ett säkert sätt och fann därför en kränkning av rätten till liv enligt artikel 2 i konventionen.

5. PEDEV MOT BULGARIEN (DOM 27.05.2025)

Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) – även kortare obehövlig bältesläggning utgjorde kränkning

Klaganden greps efter att han hade förolämpat poliser i samband med en demonstration mot den dåvarande bulgariska regeringen. Gripandet fick stor medial uppmärksamhet. Han anklagade polisen för att ha åsamkat honom skador vid

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

gripandet. Vid en sjukhusvistelse var han fastspänd i sängen, bland annat när hans mamma kom på besök. Efter att han hade klagat till Europadomstolen inledde bulgariska myndigheter en undersökning kring händelserna som slog fast att klagandens fysiska skador inte hade åsamkats av poliser.

Europadomstolen fann att fastspännandet av klaganden, även om det var under en relativt kort period på en dag, inte hade varit strikt nödvändigt och att det hade varit förnedrande och förödmjukande för klaganden. Han hade därför utsatts för förnedrande behandling under sjukhusvistelsen i strid med artikel 3 i konventionen. Däremot godtog Europadomstolen den inhemska utredning som slog fast att polisen inte hade åsamkat honom fysiska skador och fann att klagomålet i den delen var uppenbart ogrundat. Eftersom en utredning hade gjorts efter att Europadomstolen delgett klagandens klagomål till bulgariska staten var avsaknaden av effektiva rättsmedel gottgjord och han var i det avseendet inte längre ett offer i konventionens mening.

Jfr *Cioffi mot Italien* (dom 05.06.2025) som rörde grovt förnedrande behandling av en fredlig demonstrant.

6. CIOFFI MOT ITALIEN (DOM 05.06.2025)

Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) – greps under anti-globaliseringsdemonstration och förnedrades av poliser

Klaganden hade deltagit i en anti-globaliseringsdemonstration och gripits av italiensk polis. I häktet blev han utsatt för grovt förnedrande behandling. Han hade bland annat tvingats gå i en korridor medan poliser stod och sparkade, slog, spottade och förolämpade honom. En italiensk domstol konstaterade att behandlingen varit synnerligen motbjudande. 31 poliser åtalades men brotten hann preskriberas.

Europadomstolen konstaterade att behandlingen utgjorde omänsklig och förnedrande behandling och att utredningen av övergreppen hade varit otillräcklig då den hunnit preskriberas. Det förelåg därför kränkningar av förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 i konventionen.

Se även *Gullotti mot Italien* (dom 10.07.2025) där korrespondensrestriktioner för en maffiadömd förlängdes utan motivering, vilket enligt Europadomstolen stred mot rätten till skydd för privat- och familjeliv artikel 8 i konventionen.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

7. Á.F.L. MOT ISLAND (DOM 10.06.2025)

Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – omhändertagande av barn

Klaganden fråntogs vårdnaden av sin dotter. Som barn diagnostiserades han för autism och mild intellektuell funktionsnedsättning. Han menade att myndigheterna hade en skyldighet att tillhandahålla mer stöd för att han skulle kunna ta hand om sin dotter själv. Europadomstolen fann dock att flera åtgärder för att tillhandahålla stöd hade genomförts och att myndigheternas beslut inte byggde på nekandet av fler stödåtgärder utan snarare på en noggrann bedömning av barnets bästa och hennes behov av en hälsosam utveckling. Europadomstolen fann därför ingen kränkning av rätten till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 i konventionen.

8. S.S. M.FL. MOT ITALIEN (BESLUT 12.06.2025)

Fråga om jurisdiktion (Art 1 i konventionen), rätt till liv (artikel 2 i konventionen), förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) m.fl. – Italiens ansvar för flyktingbåt utanför Libyens kust

Klagandena var omkring 20 personer från Ghana och Nigeria som menade att italiensk räddningstjänst hade riskerat deras liv, bland annat genom att låta ett libyskt skepp ta kontroll över en båt med 150 migranter ombord. Europadomstolen godtog inte klagandens argument att italienskt stöd till Libyen innebar att Italien hade jurisdiktion över de områden där flyktingbåten upptäcktes eller över libyska fartyg. Målet avvisades därför.

9. H.Q. m.fl. MOT UNGERN (DOM 22.06.2025)

Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen), rätten till effektiva rättsmedel (artikel 13 i konventionen) och förbudet mot kollektiv utvisning (artikel 4 i tilläggsprotokoll nr 4 till konventionen) – Ungern uppmanas vidta åtgärder mot utvisningar utan prövning

Klagandena var två afghanska och en syrisk medborgare. Samtliga hade utvisats utan någon prövning av deras skäl för asyl. Två av klagandena hade hämtats och utvisats när de vårdades på sjukhus efter en olycka.

Europadomstolen konstaterade att Ungern tillämpade ett system med automatiska utvisningar som stred mot EU-rätten och mot förbudet mot kollektiv utvisning enligt artikel 4 i tilläggsprotokoll nr 4 till konventionen, förbudet

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 i konventionen och rätten till effektiva rättsmedel enligt artikel 13 i konventionen.

10. PĂCURAR MOT RUMÄNIEN (DOM 24.06.2025)

Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6 i konventionen) och skydd för egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) – lagligt att konfiskera bristfälligt deklarerad egendom

Klaganden, en högt uppsatt polischef, hade under sex granskade år spenderat drygt 189 000 euro mer än han hade tjänat. Han kunde inte redogöra för mellanskillnaden och en domstol beslutade därför att konfiskera tillgångar till ett värde om 57 000 euro från klaganden. Europadomstolen såg inga brister i hans möjlighet att få en rättvis rättegång enligt artikel 6 i konventionen. Konfiskationen hade också varit proportionerlig och förenlig med inhemsk lagstiftning som syftade till att bekämpa korruption, vilket bland annat EU uppmanade Rumänien att göra aktivt och konkret. Det förelåg därför inte heller någon kränkning av skyddet för egendom enligt artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen.

11. S.O. MOT SPANIEN (DOM 26.06.2025)

Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) – medicinskt ingrepp utan samtycke

Klaganden diagnostiserades för andra gången med bröstcancer, i sitt andra bröst. Hon skrev under en samtyckesblankett att genomgå en operation där bröstet skulle bevaras. Under operationen gjordes vävnadsprover och ett beslut fattades att även operera bort bröstgården och bröstvårtan trots att ingen cancer förekom där. En inhemsk domstol bedömde att samtycket omfattade olika ingrepp och avslog hennes begäran om ersättning.

Europadomstolen bedömde att läkarna inte hade informerat om risken för att bröstvårtan och bröstgården skulle tas bort. Dessutom föreskrev spansk lag att samtyckesformuläret skulle innehålla tillräckligt med information för att patienten skulle kunna fatta ett informerat beslut. Europadomstolen fann att inhemska myndigheter hade brustit i att tillämpa inhemsk rätt på ett sådant sätt att hennes självbestämmanderätt skyddades, vilket utgjorde en kränkning av rätten till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 i konventionen.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

12. BENYUKH MOT UKRAINA (DOM 26.06.2025)

Fråga om förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen) och rätten till effektiva rättsmedel (artikel 13 i konventionen) – livstidsfånge nekades tandproteser

Klaganden satt fängslad efter ett livstidsstraff från 1999. Hans tänder hade dragits ut av medicinska skäl men han nekades proteser trots att han enligt ukrainsk rätt hade rätt till sådana. Efter 19 månader erhöll han proteser med stöd av en frivilligförening som bekostade ingreppet.

Europadomstolen konstaterade att det var smärtsamt och svårt för klaganden att äta utan tänder. Avsaknaden av tänder förvrängde också hans utseende på ett förnedrande sätt. Skyldigheten enligt ukrainsk rätt att tillhanda vård hade genom lagliga, administrativa och ekonomiska hinder blivit urholkat vilket stred mot förbudet mot omänsklig och förnedrande behandling enligt artikel 3 i konventionen och rätten till effektiva rättsmedel enligt artikel 13 i konventionen.

Se även *Spivak mot Ukraina* (dom 05.06.2025) som rörde flera kränkningar gentemot en man under tvångsvård som var dömd för försök till mord.

13. SEYDI m.fl. MOT FRANKRIKE (DOM 26.06.2025)

Fråga om rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – etnisk profilering vid ID-kontroller

Klagandena var sex personer med afrikanskt ursprung som menade att de blivit utsatta för etnisk profilering vid ID-kontroller. Europadomstolen bedömde att det i fem av fallen inte hade visats att det hade rört sig om särbehandling. I det sjätte fallet hade klaganden blivit kontrollerad tre gånger på tio dagar. Dessutom fanns vittnen som styrkte att han blivit utsatt för förolämpningar och slag vid kontrollerna. I hans fall menade Europadomstolen att bevisbördan hade skiftat till staten, som inte kunde visa att särbehandlingen inte hade samband med klagandens etnicitet. Det förelåg därför en kränkning av rätten till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 i konventionen i förening med förbudet mot diskriminering enligt artikel 14 i konventionen.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

14. SAGIR m.fl. MOT GREKLAND (DOM 26.06.2025)

Fråga om mötes- och föreningsfrihet (artikel 11 i konventionen) – namn på förening utgjorde inte hot mot allmän ordning

Klagandena var sju kvinnor som alla var medlemmar i en förening som kallade sig *Kulturföreningen för turkiska kvinnor*. Föreningen nekades registrering med motiveringen att det objektivt sett var missvisande att använda begreppet turkiska kvinnor i föreningens namn när medlemmarna var grekiska medborgare som tillhörde en muslimsk minoritet. Enligt grekiska domstolar fanns det inget som kunde benämnas en turkisk minoritet i Grekland och det stred mot ”principen om sanning” att använda begreppet.

Även om Europadomstolen bedömde att det var ett legitimt syfte att upprätthålla ordning och legal förutsägbarhet så var Europadomstolen kritisk, eftersom föreningens namn inte hade sådan påverkan att det kunde anses störa den allmänna ordningen. Föreningens syfte var också att främja en etnisk minoritet i Grekland, något som inte kan anses vara ett hot mot demokratin. Tvärtom är pluralism en del av demokratiska samhällen. Nekandet att registrera föreningen hade således inte haft samband med ett trängande socialt behov och det förelåg därför en kränkning av mötes- och föreningsfriheten enligt artikel 11 i konventionen.

15. LUDES m.fl. MOT FRANKRIKE (DOM 03.07.2025)

Fråga om yttrandefrihet (artikel 10 i konventionen) – straff för klimataktivism

Klagandena hade i samband med klimatmötet COP21 tagit ner porträtt på den franska presidenten i flera stadshus och därefter vägrat lämna tillbaka dem, som en aktion för att belysa statens inaktivitet i klimatfrågan. Europadomstolen tyckte inte att de låga villkorliga böterna var oproportionerliga, särskilt eftersom klagandena trots uppmaningar inte hade lämnat tillbaka porträtten i ett skede när budskapet de ville framföra redan fick anses ha förmedlats. Europadomstolen fann därför ingen kränkning av yttrandefriheten enligt artikel 10 i konventionen.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

16. UKRAINA OCH NEDERLÄNDERNA MOT RYSSLAND (DOM 09.07.2025, STOR KAMMARE)

Fråga om rätt till liv (artikel 2 i konventionen), förbud mot omänsklig och förnedrande behandling (artikel 3 i konventionen), förbud mot tvångsarbete och slaveri (artikel 4 i konventionen), rätt till frihet och säkerhet (artikel 5 i konventionen), rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen), yttrandefrihet (artikel 10 i konventionen), mötes- och föreningsfrihet (artikel 11 i konventionen), rätten till effektiva rättsmedel (artikel 13 i konventionen), förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen), skydd för egendom (artikel 1 i första tilläggsprotokollet till konventionen) och rätt till utbildning (artikel 2 i första tilläggsprotokollet till konventionen) – flagranta överträdelser oförenliga med grunderna för den rättsordning som etablerades efter andra världskriget

Ukraina och Nederländerna har anfört klagomål mot Ryssland för kränkningar under perioden från Rysslands ockupation av Krimhalvön 2014 till den 16 september 2022, då Europadomstolens jurisdiktion upphörde att gälla. I en 500 sidor lång dom redogör en enhällig stor kammare med 17 domare för de omfattande överträdelser som Ryssland gjort sig skyldigt till i, med domstolens eget ordval, massiv skala i Ukraina.

Listan på kränkningar är lång och rör bland annat militära attacker mot civila, utomrättsliga avrättningar, tortyr, omänsklig och förnedrande behandling däribland våldtäkter och sexuellt våld, tvångsarbete, olagliga och godtyckliga frihetsberövanden, omotiverade förflyttningar av civila, förföljelse av religiösa grupper, allvarliga störningar i möjligheten att ta emot och dela information, våld mot fredliga demonstrationer, förstörelse och plundring av egendom och förbud mot ukrainska språket i skolor.

De inträffade händelserna rör även nedskjutningen av ett passagerarplan där många nederländska medborgare omkom. Anhöriga erhöll de omkomna kropparna efter mer än åtta månader och i vissa fall fick de endast en kroppsdel eller ingen kropp alls.

Frågan om ersättning till de drabbade eller till anhöriga kommer att prövas i ett senare skede, men Europadomstolen beordrar redan nu Ryssland att samarbeta för att inrätta ett oberoende organ för att identifiera alla barn som har förts från Ukraina till Ryssland och återställa kontakten mellan barn och vårdnadshavare för att slutligen kunna återförena dem.

Se även *Google LLC m.fl. mot Ryssland* (dom 08.07.2025) där Ryssland fälldes för kränkningar av yttrandefriheten enligt artikel 10 i konventionen för att ha gett Google m.fl. höga böter för att de vägrat att ta bort politiskt innehåll och vägrat återställa betalningsfunktioner för TV-bolag som USA och EU riktade sanktioner mot.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

17. SEMENYA MOT SCHWEIZ (DOM 10.07.2025, STOR KAMMARE)

Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6 i konventionen), rätt till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbud mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) – undermålig domstolsprövning av elitsportregler

Klaganden var en sydafrikansk elitidrottare. Hon hade utmanat ett beslut enligt vilket hon var tvungen att sänka sina naturliga testosteronvärden för att kunna tävla mot kvinnor. Kammaren hade tidigare funnit en kränkning av klagandens rätt till skydd för privat- och familjeliv enligt artikel 8 i konventionen i förening med förbudet mot diskriminering enligt artikel 14 i konventionen.

Stora kammaren fann dock att det inte förelåg sådana exceptionella omständigheter att Schweiz kunde anses ha jurisdiktion för frågor kring hennes privatliv utanför sitt territorium. Klagomålen under rätten till skydd för privat- och familjeliv (artikel 8 i konventionen) och förbudet mot diskriminering (artikel 14 i konventionen) föll därför utanför Schweiz jurisdiktion. Däremot var den högsta federal domstolen i Schweiz den enda domstol som kunde överpröva beslut från sportskiljedomstolen (CAS) och därför hade Schweiz ådragit sig en skyldighet att tillhandahålla en fullgod domstolsprövning. Den schweiziska högsta domstolen hade dock inte gjort en grundlig överprövning i det aktuella fallet och hade därför kränkt klagandens rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6 i konventionen.

18. RODINA OCH BORISOVA MOT LETTLAND (DOM 10.07.2025)

Fråga om mötes- och föreningsfrihet (artikel 11 i konventionen) – nekande av ryska jingoistiska[1] protester

Klagandena var en organisation och en privatperson som påstod sig verka för representationen av den ryskspråkiga befolkningen i Lettland. 2014 nekades organisationen demonstrationstillstånd i Riga med motiveringen att den syftade till att uppmana till nationellt hat. Beslutet upprätthölls av inhemska domstolar som konstaterade att situationen i Ukraina hade gjort situationen mer laddad än vid organisationens tidigare anordnade demonstrationer, och att krigsscenerna som användes i organisationens videofilmer var oförenliga med organisationens påstådda utbildande ändamål. Samma år hade en av de klagande också sökt demonstrationstillstånd framför Ukrainas ambassad. Även det

[1] Redaktörens anmärkning: ERT använder denna beteckning på de protester avgörandet rör eftersom Europadomstolen själv, i sitt pressmeddelande angående domen, använder samma beteckning.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

tillståndet nekades med motiveringen att en person som stridit för icke-erkända militära grupperingar i östra Ukraina egentligen låg bakom demonstrationen och att syftet var att sprida krigspropaganda. Inhemska domstolar menade att spridandet av krigspropaganda genom icke-erkända militära grupper inte kunde skyddas eftersom detta vore oförenligt med demokratiska värderingar.

Europadomstolen konstaterade att protesternas verkliga syfte hade varit att förneka den lettiska nationen och språket och att stötta olagliga separatistgrupper i Ukraina. Mot bakgrund av bland annat spänningarna mellan Ryssland och Lettland hade nekandet av tillstånd uppfyllt kravet på ett trängande socialt behov och varit proportionerligt. Det förelåg därför ingen kränkning av mötes- och föreningsfriheten enligt artikel 11 i konventionen sett i ljuset av yttrandefriheten enligt artikel 10 i konventionen.

19. DEMIRHAN m.fl. MOT TURKIET (DOM 22.07.2025)

Fråga om rätt till en rättvis rättegång (artikel 6 i konventionen) och rätt att inte straffas utan lag (artikel 7 i konventionen) – användandet av applikation som enda grund för fastställande av medlemskap i terrororganisation

Klagandena var 239 personer som på samma sätt som i pilotmålet i stora kammaren *Yüksel Yalçınkaya mot Turkiet* fälldes för medlemskap i en terrororganisation enbart grundat på den omständigheten att de haft en applikation på sina telefoner som användes av den organisation som den turkiska staten ansåg ligga bakom statskuppsförsöket 2016. Europadomstolen höll fast vid sin linje i pilotavgörandet och fällde turkiska staten för kränkningar av rätten till en rättvis rättegång och rätten att inte straffas utan lag enligt artiklarna 6 och 7 i konventionen.

20. BRADSHAW m.fl. MOT FÖRENADE KUNGARIKET (DOM 22.07.2025)

Fråga om rätt till fria val (artikel 3 i första tilläggsprotokollet till konventionen) – rysk valpåverkan

Klaganden var tre tidigare parlamentariker som hade klagat på rysk inblandning i brittiska val. Europadomstolen fann att även om en stat inte borde förhålla sig passiv till bevis på att den demokratiska valprocessen hotades så har staten stor frihet i hur dylika hot ska hanteras. Europadomstolen konstaterade att det otvivelaktigt fanns brister i statens initiala reaktion på rysk inblandning. Så småningom hade två grundliga utredningar gjorts och ett antal åtgärder hade genomförts för att möta desinformation och skydda valets integritet. De brister

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

som förelåg var därför inte sådana att kärnan till rätten till fria val hotades. Det förelåg därför ingen kränkning av artikel 3 i första tilläggsprotokollet till konventionen.

Se även *Tomenko mot Ukraina* (dom 10.07.2025) där avslutandet av en folkvalds mandatperiod i parlamentet för att denne lämnat partigruppen ansågs strida mot rätten till fria val enligt artikel 3 i första tilläggsprotokollet till konventionen.

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

VAR FÖRST MED ATT
FÅ INFORMATION OM
KOMMANDE ARTIKLAR OCH
RÄTTSFALLSBEVAKNING

Prenumerera på innehållsförteckningar för EUROPARÄTTSLIG TIDSKRIFT och få informationen först av alla – redan när tidskriften sänds till tryck. Normalt minst tre veckor före utgivning.

www.subskription.se/nyhetsbrev

EUROPARÄTTSLIG
TIDSKRIFT

Europarättslig tidskrift har som ändamål att erbjuda en mötesplats för forskare och praktiskt verksamma jurister med intresse för Europarätt. Vår syn på Europarätt är bred och vi försöker ligga i framkant när det gäller att förstå den dynamiska rättsutveckling som sker inom Europa. Det inkluderar inte bara EU:s rättssystem utan även det rättssystem som byggts upp runt Europarådet samt interaktionen med och mellan rättssystem i Europas länder.

Europarättslig tidskrift förkortas ERT och bör citeras enligt följande exempel: ERT 2025 s. 1
Skrivregler återfinns på http://www.ert.se

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16

LEDARARTIKEL
Ökad konkurrens genom förstärkta regelverk 325
Marie Östman

ARTIKLAR
Tillgång till den svenska upphandlingsmarknaden för marknadsaktörer i tredjeländer 339
Graham Butler & Tobias Indén

Den unionsrättsliga konstruktionen av könsidentitet – de nya svenska reglerna om fastställelse av kön i ljuset av dataskydd, mänskliga rättigheter, fri rörlighet och unionsmedborgarskap 355
Marios C. Iacovides & Laima Vaige

Koncessioner och marknaden – konkurrens utan princip? 379
Ulf Vannebäck

Processramen i LOU-mål 397
Hannes Hultman

KOMMENTARER
Bronner-kriterierna och digitala plattformar – innebär *Android Auto* slutet för oundgänglighetskriteriet? 429
Rakel Rosshagen

KRÖNIKOR
Från K till F – näringslivets roll i framtidens försörjningsberedskap 445
Erik Olsson & Gabriella Palmblad

EU-domstolen i Sverige – del II 453
Vildan Hrustemova

RECENSIONER
Fredrik Sandberg, Skadeståndsansvar vid personuppgiftsbehandling – En undersökning av skadeståndsansvaret enligt dataskyddsförordningen (Jure 2025) 461
Johanna Chamberlain

Christina Eckes, Päivi Leino-Sandberg and Anna Wallerman-Ghavanini (eds), The Dynamics of Power in the European Union (Hart 2024) 467
Gloria Golmohammadi

Koen Lenaerts, Eugene Regan, Ulla Neergaard and Karsten Ensig Sørensen (eds), Shaping a Genuine Area of Freedom, Security and Justice (Hart 2024) 471
Alezini Loxa

DOKUMENTATION
EU-rättsliga avgöranden av affärsjuridiskt intresse – februari–april 2025 479
Martin Johansson, Carl Brinnen, Filippa Berggren, Isak Lefvert och Einar Dahlberg

Europadomstolens domar – maj–juli 2025 507
Anna Rogalska Hedlund

Europarättslig tidskrift, open access 2026-11-16